

Türkiye Kıyılarındaki Yabancı Türler Üzerine Bir İnceleme

2024-1-TR01-ESC30-SOL-000234506 Marmara Denizi Balast ve Sintine Kirliliği Hakkında Farkındalık Avrupa Birliği ESC30 Projesi

Makale İçeriği

Giriş

Bu makale, Türkiye kıyılarında tespit edilen yabancı türleri ele almakta ve bunların ekosistemler üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Araştırmaya göre, Türkiye kıyılarında 263 yabancı tür belirlenmiş olup, bu türler 11 sistematik gruba ayrılmıştır. En fazla tür Mollusca (85 tür), Crustacea (51 tür), balıklar (43 tür) ve fitobentos (39 tür) gruplarında bulunmuştur.

Yabancı türlerin dağılımı denizlere göre değişmektedir:

- Karadeniz: 20 yabancı tür
- Marmara Denizi: 48 yabancı tür
- Ege Denizi: 98 yabancı tür
- Levant Denizi: 202 yabancı tür

Giriş Yolları ve Yayılım:

- Karadeniz ve Marmara Denizi'ndeki yabancı türlerin büyük bölümü gemi taşımacılığı ile gelmiştir.
- Levant Denizi'nde ise Suez Kanalı üzerinden gelen Lessepsiye göçmenlerin yoğun olduğu belirlenmiştir.
- Genel olarak, bentik habitatlar (yumuşak ve sert zeminler) yabancı türlerin %76'sını barındırırken, pelajik ortamda 39 tür tespit edilmiştir.

Ekosistem Üzerindeki Etkiler:

- Yabancı türler yerel türlerle besin ve alan rekabetine girerek ekolojik dengeyi bozabilmektedir.
- Mnemiopsis leidyi adlı denizanası, Karadeniz'de ekosistem dengesini bozmuş, hamsi popülasyonunda ciddi düşüslere neden olmuştur.
- Rhopilema nomadica adlı zehirli denizanası, Levant kıyılarında turizm ve balıkçılık üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır.
- Caulerpa racemosa adlı istilacı alg türü, Levant ve Ege kıyılarında hızla yayılmış ve yerel biyolojik çeşitliliği tehdit etmiştir.

Önlemler ve Gelecek Çalışmalar:

- Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğini koruyabilmesi için, yabancı türlerin izlenmesi ve yayılımını kontrol altına almak adına düzenli gözlemler yapılmalıdır.
- Deniz ekosistemlerinin daha iyi korunabilmesi için uluslararası işbirlikleri artırılmalı ve ballast suyu deşarjları gibi istilacı tür taşıyan faaliyetler kontrol edilmelidir.

Sonuç olarak, Türkiye kıyılarındaki yabancı türler giderek artmakta ve ekosistemler üzerinde ciddi etkiler yaratmaktadır. Bu durum, yerel türlerin korunması ve ekosistem dengelerinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Kritik Noktalar

- Türkiye kıyılarında 263 yabancı tür tespit edilmiştir; en fazla Levant Denizi'nde (202 tür), en az Karadeniz'de (20 tür) bulunur
- Giriş yolları: Karadeniz ve Marmara'da gemi taşımacılığı, Levant'ta Suez Kanalı üzerinden Lessepsiyen göç en yaygın yayılım şekilleridir.
- Ekosistem üzerindeki etkiler: Mnemiopsis leidyi hamsi popülasyonunu düşürmüş, Rhopilema nomadica turizm ve balıkçılığı etkilemiş, Caulerpa racemosa yerel türlere baskı yapmıştır.
- Önlemler: Yabancı türler izlenmeli, gemi ballast suyu yönetilmeli ve bilimsel araştırmalar artırılmalıdır.

Kaynakça:

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hcmr-med-mar-sc/article/view/12159>

**Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir**